

MEMORANDUM

UDZIELAJĄCE ODPOWIEDZI NA PYTANIA ZWIĄZANE Z ZAKRESEM OBOWIĄZKU RAPORTOWANIA TRANSAKCJI WYNIKAJĄCYM Z PRZEPISÓW ROZPORZĄDZENIA REMIT

Opracowała:

adw. Anna Kucińska –Bar
szef Praktyki Energetyki

Na zlecenie:

Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu

Dotyczy:

obowiązków sprawozdawczych wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 326 z 8.12.2011, s. 367-376)

Warszawa, 25 lutego 2015 r.

Indeks skrótów

rozporządzenie REMIT	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 326 z 8.12.2011, s. 367-376)
rozporządzenie wykonawcze	rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) Nr 1348/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. w przekazywania danych wdrażające art. 8 ust. 2 i 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 w sprawie w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 363 z 18.12.2014, s. 121-142)
rekomendacje ACER	“Recommendations to the Commission as regards the records of wholesale energy market transactions, including orders to trade, according to Article 8 of Regulation (EU) No 1227/2011”, 23 October 2012; “Recommendations to the Commission as regards the records of wholesale energy market transactions, including orders to trade, according to Article 8 of Regulation (EU) No 1227/2011 concerning balancing market and transportation contracts”, 26 March 2013
wytyczne ACER	“Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency, 3 rd Edition”, 29 October 2013
“Questions & Answers on REMIT, 13th Edition”	opracowanie autorstwa ACER pn. “Questions & Answers on REMIT, 13th Edition” opublikowane na stronie internetowej ACER
ustawa – Prawo energetyczne	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059)
Prezes URE	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
ACER	Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

I. Podmioty objęte obowiązkami sprawozdawczymi.

Obowiązek sprawozdawczości w zakresie transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii spoczywa na podmiotach określonych w rozporządzeniu REMIT jako uczestnicy rynku. Obowiązek ten powstaje wyłącznie w odniesieniu do kontraktów, które zostały nim objęte zgodnie z przepisami art. 3 rozporządzenia wykonawczego.

Poniżej omówione zostaną obydwa aspekty warunkujące powstanie obowiązku sprawozdawczego w zakresie zawartych kontraktów, tj.:

- 1) status uczestnika rynku,
- 2) zakres kontraktów objętych obowiązkiem sprawozdawczości.

Ad. 1

Uczestnikiem rynku jest każda osoba (w tym OSP), która przeprowadza transakcje obejmujące składanie zleceń, na co najmniej jednym hurtowym rynku energii (art. 2 pkt 7 rozporządzenia REMIT). Hurtowy rynek energii oznacza natomiast każdy rynek w obrębie Unii, na którym prowadzony jest obrót produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym (art. 2 pkt 6 rozporządzenia REMIT). Produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym zostały natomiast zdefiniowane jako następujące umowy i instrumenty pochodne, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu:

- a) kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii;
- b) instrumenty pochodne dotyczące energii elektrycznej lub gazu ziemnego wytwarzanych, sprzedawanych lub dostarczanych w Unii;
- c) kontrakty dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii;
- d) instrumenty pochodne dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii.

Co do zasady kontrakty na dostawę i dystrybucję energii elektrycznej lub gazu ziemnego na potrzeby klientów końcowych nie stanowią produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym. Jednakże kontrakty dotyczące dostawy i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu ziemnego do klientów końcowych o zdolności konsumpcji większej niż 600 GWh rocznie są traktowane jako produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym. Innymi słowy, odbiorcy końcowi o zdolności konsumpcji większej niż 600 GWh rocznie zawierający umowy dotyczące dostawy i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu ziemnego stanowią uczestników rynku w rozumieniu przepisów rozporządzenia REMIT i objęci są obowiązkami związanymi z rejestracją oraz sprawozdawczością w zakresie transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii.

Dodatkowego rozwinięcia wymaga użyte powyżej pojęcie zdolności konsumpcji. Zdolność konsumpcji oznacza zużycie przez klienta (odbiorcę) końcowego energii elektrycznej lub gazu ziemnego przy wykorzystaniu przez niego swojej pełnej zdolności produkcyjnej i obejmuje ona całe

zużycie przez tego klienta (odbiorcę) jako pojedynczego podmiotu gospodarczego w zakresie, w jakim zużycie ma miejsce na rynkach, na których ceny hurtowe są ze sobą wzajemnie powiązane (art. 2 pkt 5 akapit pierwszy rozporządzenia REMIT). Jak wspomniano powyżej, na użytek definicji pojęcia zdolności konsumpcji nie jest uwzględniana zdolność konsumpcji w pojedynczych zakładach o zdolności konsumpcji mniejszej niż 600 GWh rocznie, kontrolowanych przez jeden podmiot gospodarczy, w zakresie, w jakim zakłady te nie wywierają wspólnego wpływu na ceny na hurtowym rynku energii, ponieważ są zlokalizowane na różnych właściwych rynkach geograficznych.

Pojęcie zdolności konsumpcji odnosi się zatem do potencjalnego zużycia energii elektrycznej lub gazu ziemnego przez danego odbiorcę końcowego przy wykorzystaniu przez niego swojej pełnej zdolności produkcyjnej, a nie do rzeczywistego zużycia energii elektrycznej lub gazu ziemnego w ciągu roku.

Powyższe znajduje odzwierciedlenie zarówno w wytycznych ACER (Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency, 3rd Edition, 29 October 2013), jak i w "Questions & Answers on REMIT, 13th Edition" opublikowanym przez ACER i zaktualizowanym w grudniu 2015 r. i styczniu 2016 r.

Podkreślić należy, że **obowiązek przekazywana danych dotyczących transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii może być realizowany bezpośrednio przez uczestnika rynku albo przez osobę trzecią działającą w imieniu uczestnika rynku lub przez podmiot wskazany w art. 8 ust. 4 lit. c-f rozporządzenia REMIT** (tj. system zgłaszania transakcji, rynek regulowany, system kojarzenia zleceń, osobę zajmującą się zawodowo pośrednictwem w zawieraniu transakcji, repozytoria transakcji lub przez właściwy organ, który otrzymał informację zgodnie z art. 25 ust. 3 dyrektywy 2004/39/WE lub EUNGiPW).

Ad. 2)

Zakres kontraktów objętych obowiązkiem sprawozdawczym uregulowany został w art. 3 rozporządzenia wykonawczego. W przepisie tym znajduje się następujący „Wykaz kontraktów objętych obowiązkiem sprawozdawczym”:

- 1) W odniesieniu do produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym w związku z dostawą energii elektrycznej lub gazu ziemnego mającą miejsce w Unii:
 - a) **kontrakty dnia bieżącego lub śróddzienne** na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;
 - b) **kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego na następny dzień** w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;

- c) **kontrakty z dwudniowym wyprzedzeniem** na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;
 - d) **kontrakty weekendowe** na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;
 - e) **kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego przypadające na dzień po realizacji dostawy** w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;
 - f) **inne kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego** z okresem dostawy dłuższym niż dwa dni, w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym;
 - g) **kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego dla pojedynczej jednostki odbiorczej posiadającej możliwość techniczną niezbędną do zużycia 600 GWh/rok lub więcej;**
 - h) **opcje, kontrakty terminowe typu futures, swapy i wszystkie inne instrumenty pochodne** dotyczące kontraktów odnoszące się do energii elektrycznej lub gazu ziemnego wytwarzanych, sprzedawanych lub dostarczanych w Unii.
- b) Produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym w związku z przesyłem energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii:
- a) **kontrakty dotyczące przesyłu** energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii między co najmniej dwoma lokalizacjami lub obszarami rynkowymi, **zawarte w wyniku pierwotnej alokacji** zdolności przesyłowych przez operatora systemu przesyłowego lub w jego imieniu, określające prawa i obowiązki fizycznej i finansowej zdolności;
 - b) **kontrakty dotyczące przesyłu** energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii między co najmniej dwoma lokalizacjami lub obszarami rynkowymi, zawarte między uczestnikami rynku **na rynkach wtórnych**, określające prawa i obowiązki fizycznej i finansowej zdolności, w tym odsprzedaż i przekazanie takich kontraktów;
 - c) **opcje, kontrakty terminowe typu futures, swapy i wszystkie inne instrumenty pochodne** dotyczące kontraktów odnoszące się do przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii.

ACER sporządza i prowadzi publiczny wykaz standardowych kontraktów oraz regularnie go aktualizuje oraz sporządza i publikuje wykaz zorganizowanych platform obrotu, który również

regularnie aktualizuje. Wykazy te dostępne są na stronie internetowej REMIT Portal prowadzonej przez ACER.

Co istotne, w art. 4 rozporządzenia wykonawczego wskazane zostały kontrakty, które co do zasady nie są objęte obowiązkiem sprawozdawczym, a ACER może zażądać ich raportowania jedynie na uzasadnione żądanie oraz doraźnie. Są to następujące rodzaje kontraktów, **o ile nie zostały zawarte na zorganizowanej platformie obrotu:**

- a) **kontrakty wewnątrzgrupowe;**
- b) **kontrakty na fizyczną dostawę energii elektrycznej** wyprodukowanej przez pojedynczą jednostkę produkcyjną **o mocy równej lub mniejszej niż 10 MW** lub przez jednostki produkcyjne o połączonej mocy równej lub mniejszej niż 10 MW;
- c) **kontrakty na fizyczną dostawę gazu ziemnego** wyprodukowanego przez instalację produkcyjną gazu ziemnego **o mocy produkcyjnej równej lub mniejszej niż 20 MW;**
- d) **kontrakty na usługi bilansujące** w zakresie energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Uczestnik rynku zawierający wyłącznie kontrakty wskazane w lit. b i c nie jest zobowiązany do zarejestrowania się w krajowym organie regulacyjnym (art. 4 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego oraz odpowiedź na pytanie III.3.3 w "Questions & Answers on REMIT, 13th Edition").

- II. Czy fakt posiadania koncesji na obrót przesądza o obowiązku rejestracji i raportowania transakcji niezależnie od wielkości zużycia? Np. gdy spółka posiada koncesje na obrót i dystrybucję energii elektrycznej oraz sprzedaje energię elektryczną wyłącznie do odbiorców końcowych, którzy nie mają możliwości poboru energii elektrycznej w ilościach większych niż 600 GWh/rok, i możliwości odbioru energii elektrycznej spółki jako odbiorcy końcowego są również mniejsze od wartości 600 GWh.**

Powyższe pytanie odnosi się do niejako „podwójnego” statusu danego podmiotu, występującego zarówno w roli odbiorcy końcowego, jak i w roli spółki obrotu (przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się sprzedażą energii elektrycznej).

W mojej ocenie **odbiorca końcowy posiadający koncesję na obrót energią elektryczną nie traci statusu odbiorcy końcowego**, a jedynie uzyskuje równoległe, niejako „obok”, status przedsiębiorstwa energetycznego. **Kontrakt na dostawę energii elektrycznej do takiego odbiorcy automatycznie staje się nie staje się „automatycznie” produktem energetycznym sprzedawanym w obrocie hurtowym**, bez względu na to, czy odbiorca ten przekracza roczną zdolność konsumpcji w wysokości 600 GWh. W mojej ocenie, popartej przeprowadzoną analizą, jeśli odbiorca nie przekraczający wskazanego progu konsumpcji (i posiadający koncesję na obrót energią elektryczną) zawiera taki kontrakt wyłącznie jako odbiorca i w celu pokrycia wyłącznie własnego zapotrzebowania

(w celu zużycia na potrzeby własne), to kontrakt taki nie staje się produktem energetycznym sprzedawanym w obrocie hurtowym i nie podlega raportowaniu na podstawie przepisów rozporządzenia REMIT. Natomiast jeśli ten sam przykładowy podmiot zawiera jako przedsiębiorstwo energetyczne kontrakt objęty obowiązkiem raportowania, to obowiązek ten będzie miał oczywiście do niego zastosowanie. Pozostaje to jednak bez automatycznego przełożenia na jego kontrakty zawarte jako odbiorcą końcowego, wbrew tezie zawartej w przedłożonej opinii prawnej.

Przepisy rozporządzenia REMIT zdają się rozdzielać obydwie te statusy, na co wskazują m.in. odpowiedzi udzielone w "Questions & Answers on REMIT, 13th Edition", przy czym ACER zaznacza, że **uczestnik rynku występujący w kilku „rolach” powinien posługiwać się jednym i tym samym kodem ACER** (odpowiedź na pytanie II.4.29 w "Questions & Answers on REMIT, 13th Edition"). Obowiązki wynikające z każdego z tych statusów należy zatem rozpatrywać oddzielnie. Jeśli zatem dany odbiorca końcowy posiada koncesję, to w ramach działalności koncesjonowanej jego obowiązki powinny być rozpatrywane jak obowiązki każdego przedsiębiorstwa energetycznego.

Dane przedsiębiorstwo energetyczne (bez względu na to, czy jest odbiorcą końcowym o zdolności konsumpcji mniejszej lub większej niż 600 GWh rocznie) nie jest obowiązane do raportowania kontraktów na dostawę energii elektrycznej do odbiorców końcowych o zdolności konsumpcji poniżej 600 GWh rocznie, ponieważ kontrakty te nie stanowią produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym w świetle przepisów rozporządzenia REMIT. Natomiast obowiązane jest do raportowania kontraktów objętych wykazem uregulowanym w art. 3 rozporządzenia wykonawczego.

Odbiorca końcowy będący jednocześnie przedsiębiorstwem energetycznym może potencjalnie zawrzeć każdy z rodzajów kontraktów wyszczególnionych zarówno w art. 3, jak i art. 4 rozporządzenia wykonawczego. Należy wówczas rzecz jasna każdorazowo ustalić, czy dany kontrakt został zawarty przez ten podmiot jako odbiorcę końcowego czy jako przedsiębiorstwo energetyczne i czy w związku z tym kontrakt ten objęty jest obowiązkiem raportowania.

Podsumowując, w na zadane pytanie należałoby odpowiedzieć:

- 1) nie, sam fakt posiadania koncesji na obrót nie przesądza o powstaniu obowiązku rejestracji i raportowania transakcji – dane przedsiębiorstwo energetyczne może bowiem zawierać wyłącznie kontrakty nieobjęte obowiązkiem raportowania, a zatem obowiązek ten w ogóle nie powstanie w stosunku do takiego przedsiębiorstwa;**
- 2) tak, wielkość zużycia (tzw. zdolność konsumpcji) danego podmiotu jako odbiorcy końcowego nie ma wpływu na jego ewentualny obowiązek raportowania realizowany jako przedsiębiorstwo energetyczne nabywające i odsprzedające energię elektryczną.**

III. Co w praktyce oznacza możliwości poboru energii elektrycznej w ilościach większych niż 600 GWh/rok?

Jak wskazano powyżej, **pojęcie zdolność konsumpcji w ilości powyżej 600 GWh rocznie odnosi się do potencjalnego zużycia energii elektrycznej lub gazu ziemnego przez danego odbiorcę końcowego przy wykorzystaniu przez niego swojej pełnej zdolności produkcyjnej w ciągu roku, a nie jedynie do rzeczywistego zużycia energii elektrycznej lub gazu ziemnego w ciągu roku.**

Powyższe potwierdza również brzmienie stosownego przepisu aktu wykonawczego do rozporządzenia REMIT, tj. rozporządzenia wykonawczego Komisji 1348/2014. Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a pkt (vii) ACER należy poinformować m.in. o kontraktach „na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego dla pojedynczej jednostki odbiorczej **posiadającej możliwość techniczną niezbędną do zużycia 600 GWh/rok lub więcej**”. Ponadto ACER wskazuje, że w przypadku, gdy dana jednostka odbiorca zużywa rocznie poniżej 600 GWh energii elektrycznej (albo gazu), odbiorca końcowy powinien dokonać oceny potencjalnej technicznej możliwości zużycia energii elektrycznej (albo gazu) przy założeniu, że jednostka ta pracowałaby z maksymalną mocą przez cały rok. Jeśli wówczas dana jednostka mogłaby jednak zużyć powyżej 600 GWh energii elektrycznej (albo gazu), to jest ona objęta zakresem zastosowania rozporządzenia REMIT jako odbiorca końcowy (odpowiedź na pytanie III.3.20 w “Questions & Answers on REMIT, 13th Edition”). ACER zaznacza jednak, że **jeśli moc przyłącza danej jednostki nie pozwala jej na pobranie 600 GWh energii elektrycznej (albo gazu) w skali roku, to wówczas brak jest możliwości technicznej niezbędnej do zużycia 600 GWh energii elektrycznej (albo gazu) i jednostka taka nie będzie objęta zakresem zastosowania rozporządzenia REMIT jako odbiorca końcowy.**

Co istotne, w ramach obliczania wysokości zdolności konsumpcji **należy zsumować wszelkie zużycie danego produktu energetycznego**, np. na procesy produkcyjne i nieprodukcyjne (odpowiedź na pytanie III.3.28 w “Questions & Answers on REMIT, 13th Edition”).

Zdolność konsumpcji obejmuje całe zużycie danego odbiorcy jako pojedynczego podmiotu gospodarczego w zakresie, w jakim zużycie ma miejsce na rynkach, na których ceny hurtowe są ze sobą wzajemnie powiązane. Przy obliczaniu wysokości zdolności konsumpcji danego podmiotu **nie należy zatem sumować jego zdolności konsumpcji produktów energetycznych na rynkach wzajemnie niepowiązanych**, np. zużycia energii elektrycznej i zużycia gazu ziemnego.

IV. Co w przypadku, gdy zużycie energii elektrycznej przekracza w/w parametry, ale większość zużywanej energii elektrycznej pochodzi z autoprodukcji?

Kwestia sposobu pokrywania zapotrzebowania danego uczestnika rynku (odbiorcy końcowego), tj. zakup energii elektrycznej od zewnętrznego dostawcy lub wytwarzanie energii elektrycznej na użytek własny, pozostaje bez wpływu na status danego odbiorcy jako uczestnika

rynku. Jak wskazano powyżej, jedynymi kryteriami kwalifikującymi danego odbiorcę jako uczestnika rynku objętego zakresem zastosowania rozporządzenia REMIT, to zdolności konsumpcji większa niż 600 GWh rocznie oraz zawieranie umów dotyczących dostawy i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu ziemnego na hurtowym rynku produktów energetycznych.

Jeśli zatem dany odbiorca posiada potencjalną zdolność konsumpcji większą niż 600 GWh rocznie i większość swojego zapotrzebowania pokrywa poprzez autoprodukcję, przy czym zawiera również transakcje dotyczące dostawy i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu ziemnego na hurtowym rynku energii, to odbiorca taki jest uczestnikiem rynku w rozumieniu przepisów rozporządzenia REMIT.

Konkluzja taka jest zgodna nie tylko z literalną wykładnią przepisów rozporządzenia REMIT, ale również z jego *ratio legis*, zgodnie z którym celem rozporządzenia REMIT jest zapobieganie potencjalnym nadużyciom i manipulacjom na hurtowych rynkach produktów energetycznych. Z tego względu omawiane przepisy odwołują się do potencjalnej, a nie rzeczywistej, zdolności konsumpcji odbiorcy końcowego. Analogicznie należy zatem rozumieć kwestię pokrywania zapotrzebowania danego odbiorcy – nawet jeśli w danym momencie jest ono pokrywane poprzez autoprodukcję, nie wyklucza to możliwości pokrywania go poprzez zawarcie transakcji na rynku hurtowym produktów energetycznych.

Ponadto, przez analogię, można odnieść się do odpowiedzi na pytanie II.4.37 w “Questions & Answers on REMIT, 13th Edition”, w którym ACER odpowiedział twierdząco na pytanie, czy jednostka wytwórcza o mocy zainstalowanej 12 MW zużywająca większość swojej generacji we własnym zakresie i sprzedająca jedynie część wytworzonej energii w kontraktach bilateralnych powinna podlegać obowiązkowi sprawozdawczym.